

Novela insolvenčního zákona: Odborníci varují před unáhlenými kroky vlády

Připravovaná novela insolvenčního zákona podle odborníků:

- Ukáže lidem cestu, jak se vyhýbat plnění závazků
- Zvýší napětí mezi nesplácejícími a řádně splácejícími občany
- Může způsobit ztrátu věřitelů ve výši až 100 miliard korun
- Negativně dopadne na státní rozpočet – o 15 miliard korun mohou přijít zdravotní pojišťovny, finanční úřady a Česká správa sociálního zabezpečení

Praha 3. 1. 2023 – Vláda by se neměla unáhlit a učinit při přípravě novely insolvenčního zákona populistické rozhodnutí. Odborníci se při dnešní expertní diskusi shodli na tom, že plošným zkrácením doby oddlužení z pěti na tři roky pro všechny dlužníky může vláda ukázat cestu, jak se vyhýbat plnění závazků, může dojít k rozdělení společnosti a ke zvýšení napětí mezi nesplácejícími a řádně splácejícími občany. Důsledkem nové úpravy bude výrazné snížení výtěžnosti oddlužení, na což mohou doplatit ztrátou více než 100 miliard korun soukromí a státní věřitelé.

Ministerstvo spravedlnosti připravilo návrh novely oddlužení, podle kterého by mělo dojít ke zmírnění podmínek splácení a k plošnému snížení doby oddlužení z pěti na tři roky pro všechny dlužníky. **Proti zmírňování podmínek dlužníkům je podle ankety drtivá většina starostů měst a obcí, insolvenčních soudců a podle průzkumu ze vzorku více než dvou tisícovek respondentů také občané. Kriticky se k návrhu novely staví i zástupci odborné veřejnosti.**

Proti návrhu novely oddlužení je:

- **94 % starostů obcí a měst**

Zdroj: anketa SMOČR a InsolCentrum

- **94 % insolvenčních soudců**

Zdroj: anketa InsolCentrum

- **87 % občanů**

Zdroj: průzkum veřejného mínění SMOČR a InsolCentrum – 2 100 respondentů z celé ČR ve věku 18–65 let

„Stát svým požadavkem, aby oddlužení bylo zkráceno všem, rezignoval na analýzu toho, na koho míří. Místo toho, aby cílil na omezenou skupinu obyvatel, která potřebuje pomoc, hledá paušální řešení pro všechny. Stát v podstatě opakovaně vysílá zprávu, že své dluhy není potřeba platit, což je vůči veřejnosti celkem děsivá zpráva,“ řekl při diskusi **Bohumil Havel, právník a specialista na korporáční a insolvenční právo.**

Zkrácení doby oddlužení také znamená snížení výtěžnosti, což negativně ovlivní věřitele a druhotně dopadne i na celou veřejnost. Podle analýzy, kterou prezentovali experti Ministerstva spravedlnosti a podle výpočtů InsolCentra, by měla podle nové právní úpravy klesnout návratnost

věřitelům ze současných 56 % na 6,5 %. *„O peníze nepřichází jen věřitelé ze soukromého sektoru, ale také veřejné instituce od finanční správy přes zdravotní pojišťovny, správu sociálního zabezpečení až po municipality. Prezentovaný poměr, tedy na 100 Kč nákladu pro*

věřitele připadá negativní dopad 15 Kč na daních, je zásadní. Obzvláště v této době je třeba opírat se o data a pracovat s čistými ekonomickými dopady legislativních změn – k výnosům stavět i náklady,“ zmínil ekonom **Aleš Rod z Centra ekonomických a tržních a tržních analýz** s tím, že chybějící peníze budou věřitelé logicky promítat do cen (růst), investic (ochlazení) nebo mezd (strnulost). I tato reakce má ekonomické konsekvence.

„Dobře nastavené oddlužení funguje i jako prevence před dalším zadlužováním. Zjednodušením podmínek může tento prvek vymizet. Navíc nemáme žádná data, protože po poslední právní úpravě pětiletá oddlužení ještě ani nedoběhla. Byl bych proto v případě jakýchkoli změn velmi opatrný,“ řekl na základě dennodenního kontaktu s dlužníky **David Šmejkal, ředitel Poradny při finanční tísni**.

„Návrh, bohužel, rezignuje na řádnou implementaci evropské směrnice, jejímž cílem je mimo jiné snížení překážek k návratu poctivých a životaschopných podnikatelů do podnikání. A pokud stát bude pokračovat v neodůvodněném, bezbřehém zvýhodňování spotřebitelů, rozhodně to nepovede k onomu kýženému cíli, tedy ke zlepšení hospodaření spotřebitele s penězi, jeho návratu do ekonomicky aktivního života a v delším horizontu potom k lepší finanční gramotnosti občanů a udržení sociální soudržnosti,“ komentoval novelu **Ladislav Minčíč, ředitel odboru legislativy, práva a analýz Hospodářské komory ČR**.

„Dopad novely na hospodaření měst a obcí je nepříznivý, což jednoznačně vyjádřili starostové nesouhlasem s její koncepcí. Města a obce musí pracovat s penězi s péčí řádného hospodáře a dluhy vůči obci vymáhat. Dluhy vůči obcím jsou za odpady, jízdné MHD, nebo například nájemné za obecní byt. Pokud někdo neplatí, zaplatí za něj dluh ostatní občané z obce,“ řekla **Radka Vladyková, ředitelka Svazu měst a obcí ČR** s tím, že předkládaný návrh má zcela zjevně negativní dopad na míru uspokojení pohledávek veřejnoprávních korporací včetně obcí.

Věřitelé mohou přijít až o 100 miliard korun

Odhady dat potencionálních adeptů oddlužení:

- Celkový dluh činí **475 mld. Kč**
- Na dluhu se podílejí ze 75 % fyzické osoby a z 25 % podnikatelé
- 285.000 občanů dluží cca **285 mld. Kč**
- 95.000 podnikatelů dluží cca **190 mld. Kč**

Při střízlivé úvaze úhrady 30 procent dluhu za pět let věřitelé od dlužníků získají celkem 142,5 mld. Kč. Připravovaná varianta splácení po dobu tří let věřitelům přinese zpět pouze cca 6,5 %, tedy 30,8 mld. Kč. Odhad výnosnosti prezentovali experti Ministerstva spravedlnosti a potvrdily je i analýzy InsolCentra.

Rozdíl v neprospěch věřitelů tedy činí **minimálně 100 mld. Kč**.

Z toho přijde stát o 15 miliard korun

- Zdravotní pojišťovny přijdou přibližně o **10 mld. Kč**
- ČSSZ přijde o cca **3 mld. Kč**
- Finanční správa přijde o cca **2 mld. Kč**

„Zranitelné skupiny osob, jako jsou senioři, invalidé a matky samoživitelky, tvoří pouze čtvrtinu z celkového počtu zadlužených lidí. Téměř 380 tisíc potenciálních adeptů na oddlužení představují lidé v produktivním věku a bez zdravotního hendikepu. Z toho je 72 procent mužů,“ řekla na základě dostupných dat **Jarmila Veselá, jednatelka společnosti InsolCentrum** a vyzvala rozhodující orgány k dialogu: „Domnívám se, že vláda i parlament by měly mít k dispozici dostatek věrohodných dat o zadlužených lidech. Ve finanční nouzi by se mělo pomáhat na míru jednotlivým skupinám, nikoli plošně. Neuvážené oddlužení v konečném důsledku poškodí i samotné dlužníky. Je nutný dialog odborníků se státními orgány, profesními organizacemi i poslanci či senátory. Varování většiny odborných profesí by nemělo zapadnout a vláda ani parlament by je neměly opomenout.“

SPOLEČNÁ VÝZVA

„Apelujeme na zákonodárce, aby se rozhodovali na základě faktů, dat a rad odborníků. Žádáme je, aby nečinili populistická rozhodnutí, proti kterým se staví odborná veřejnost v čele s právními experty, starostové měst a obcí a podle průzkumu veřejného mínění také občané. Vyvážená a efektivně nastavená procedura oddlužení, jak ukazují dosavadní výsledky z patnácti let účinnosti insolvenčního zákona, by se mohla zvrtnout v nespravedlivý a kontroverzní proces, který by byl všemi kritizován a odsuzován.“

- Mgr. Radka Vladyková (SMO ČR)
- RNDr. Ladislav Minčíč, CSc., MBA (HK ČR)
- Doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D (akademik, LRV)
- Mgr. Ing. David Šmejkal (Poradna při finanční tísni)
- JUDr. Jarmila Veselá (InsolCentrum)

15 LET ÚČINNOSTI INSOLVENČNÍHO ZÁKONA

VÝSLEDKY ODDLUŽENÍ

- 280 tis. povolených oddlužení
- 148 tis. splněných oddlužení
- 108 tis. probíhajících oddlužení
- Pouze 9 % dlužníků přestalo splácet a proces oddlužení jim byl zrušen
- 28,5 % dlužníků uhradilo věřitelům celý svůj dluh
- Celkem dlužníci uhradili 88 mld. Kč

„Výsledky oddlužení představují mimořádný úspěch novodobé justice, insolvenčních správců, zejména dlužníků. S velkou pravděpodobností se podaří provést čtvrt milionu dlužníků oddlužovací procedurou a osvobodit je od dluhů. Připočteme-li k dlužníkům rodinné příslušníky a příbuzné, tak zhruba milion lidí na vlastní oči viděli, že se vyplácí šetřit a pravidelně splácet. Dlužníci se vrátili do života bez dluhů,“ řekla **Jarmila Veselá z InsolCentra**.

Podklady ke stažení naleznete na webových stránkách www.insolcentrum.cz:

- Výsledky roku 2022
- Výsledky období 2008-2022
- Ankety